

## สารบัญ

|                                                                                                |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| คำชวนอ่าน                                                                                      | i   |
| คำขอบคุณ                                                                                       | vi  |
| บทที่ 1 บทนำ                                                                                   | 1   |
| บทที่ 2 จากร่างกายสู่บัตรประจำตัว:<br>ประวัติศาสตร์การเขียนพลเมือง                             | 37  |
| บทที่ 3 ใบต่างด้าว บัตรชนกลุ่มน้อย และบัตรแรงงานต่างด้าว<br>กับอัตลักษณ์เอกสารของชนผู้เป็นอื่น | 85  |
| บทที่ 4 วัฒนธรรมเอกสาร: ส่วย สิบบน นายหน้า<br>กับการดำรงชีพในและนอกโลกของบัตรประจำตัว          | 165 |
| บทที่ 5 บทสรุป                                                                                 | 215 |
| อ้างอิงท้ายเรื่อง                                                                              | 233 |
| บรรณานุกรม                                                                                     | 259 |
| ดัชนี                                                                                          | 276 |

## สารบัญตาราง

|            |                                                                                                         |     |
|------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| ตารางที่ 1 | ระบบบัตรประจำตัวแรงงานข้ามชาติ<br>ปรับปรุงจาก สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว<br>กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน | 153 |
|------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

## สารบัญภาพ

|          |                                                                        |     |
|----------|------------------------------------------------------------------------|-----|
| ภาพที่ 1 | การสักรหัส                                                             | 48  |
| ภาพที่ 2 | ตราเดินทาง                                                             | 51  |
| ภาพที่ 3 | บัตรประจำตัวประชาชนรุ่นแรก มีขนาดเป็นสมุดพก                            | 67  |
| ภาพที่ 4 | บัตรประจำตัวประชาชนรุ่นที่สอง มีขนาดเล็กลง<br>แต่ยังคงไม่มีเลขประจำตัว | 72  |
| ภาพที่ 5 | บัตรประจำตัวประชาชนในปัจจุบัน                                          | 74  |
| ภาพที่ 6 | (ก) ตราเดินทางสมัยรัชกาลที่ 6<br>(ข) หนังสือประจำตัวจีนผูกปี           | 97  |
| ภาพที่ 7 | ตัวอย่างใบต่างด้าวชาวจีนอพยพในปี 2470                                  | 105 |
| ภาพที่ 8 | ใบสำคัญถิ่นที่อยู่และใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว                         | 107 |
| ภาพที่ 9 | ตัวอย่างเหรียญชาวเขา และบัตรสีประเภทต่างๆ                              | 114 |

|           |                                                                                                                     |     |
|-----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| ภาพที่ 10 | ตัวอย่างบ้ตรส้ชมพู หรืบ้ตรผู้ม่มีสถานะทางทะเลเบียน และ พ.ร. 13                                                      | 121 |
| ภาพที่ 11 | บ้ตรแรงงานต่างด้าวประเภทต่างๆ                                                                                       | 152 |
| ภาพที่ 12 | ตัวอย่างบ้ตรแรงงานข้ามชาติ และใบอนุญาตทำงาน                                                                         | 156 |
| ภาพที่ 13 | แรงงานข้ามชาติโพสต์ภาพล้อเลียนทางการไทยเกี่ยวกับบ้ตรและเอกสาร หลังการออกพ.ร.ก.การบริหารและจัดการแรงงานต่างด้าว 2560 | 157 |
| ภาพที่ 14 | แผนที่ด่านลอยในเมืองแม่สอด                                                                                          | 177 |
| ภาพที่ 15 | ตำรวจเลือกตรวจเฉพาะแรงงานข้ามชาติบนรถโดยสาร                                                                         | 177 |
| ภาพที่ 16 | ด่านลอยในถนนหลักสายหนึ่งในอำเภอแม่สอด                                                                               | 178 |
| ภาพที่ 17 | ส่วยบ้ตรรถ                                                                                                          | 186 |